

Remissyttrande

Nationella Skogsprogrammet

Sverige

IKEA of Sweden

1. Inledning.

Vi har med nöje deltagit i det Svenska Nationell Skogsprogrammet som vi tycker är ett utmärkt initiativ.

Nedan har vi försökt ge våra kommentarer på de punkter som vi anser är relevanta för IKEA och där vi möjligen kan ha något att tillföra.

Våra kommentarer kan summeras under några huvudpunkter:

1. **Hållbart skogsbruk.** Våra kunder världen över förväntar sig att IKEA driver frågan om hållbart skogsbruk. Detta är således en förutsättning för vår långsiktiga träanvändning

2. **Stabil råvarutillgång.**

Utan en stabil och okomplicerad tillgång av hållbart producerad råvara minskar förutsättningarna för investeringar i värdekedjan.

3. **Tydliga målbilder samt ambitiösa mål.**

Vår erfarenhet säger oss att Skogsägare och skogsindustrier är kapabla till stora förflyttningar om det ges tydliga och långsiktiga spelregler.

Att nå regeringens mål med det Svenska Skogsprogrammet kommer att bli mycket enklare med tydliga och djärva mål.

4. **Slutkundens krav.**

Slutkundernas förväntningar på den man handlar hos är hållbart producerade produkter till konkurrenskraftiga kostnader.

Konkurrensen är hård på dagens globala marknad och likaväl som hållbarhet är en förutsättning för oss och våra kunder så är konkurrenskraftiga kostnader ett villkor.

2. Trä inom IKEA.

Trä är den viktigaste råvaran för IKEA och vi har en stark tro på träets roll i ett framtida hållbart samhälle.

Under vårt senaste verksamhetsår brukade vi cirka 19 miljoner m³ rundvirke för våra solidträ- och träfiberskivemöbler samt papper.

60.8% uppfyllde vårt långsiktiga mål, det vill säga var antingen återvunnet trä eller FSC-certifierat.

De fem största ursprungsländerna var:

1. Polen
2. Ryssland
3. Sverige
4. Litauen
5. Tyskland

Totalt förbrukade vi träråvara med sitt ursprung i 53 olika länder.

De fem största trädslagen var:

1. Fura
2. Björk
3. Bok
4. Acacia
5. Ek

Totalt använde vi oss av 25 olika träarter.

Det är mot denna bakgrund vi lämnar våra kommentarer.

Älmhult 2016-11-14

Ulf Johansson
Global Skogs- och Råvaruchef
IKEA of Sweden

Kommentarer till respektive arbetsgrupps rapport

Arbetsgrupp 1.

Tillväxt, mångbruk och värdeskapande av skogen som resurs

3.2 Strategisk rekommendation – Ett kunskapskliv för skogen (s. 26)

3.2.1 Åtgärdsförslag – Vässa forskning, högskola, universitet och yrkesutbildningar (s. 27)

Tillstyrker åtgärdsförslaget

Vi tycker dessutom att den skogliga utbildningens kvalitet samt de krav som denna ställer på studenterna måste öka för att tillgodose industrins framtida kompetensbehov.

Vi tror att en utbildning av hög kvalitet som säkerställer jobb efter studierna skapar en ökad attraktionskraft för studenter.

Även andra universitet, vid sidan av SLU, skulle kunna bidra med relevanta skogliga utbildningar, och på så sätt skapa konkurrenskraftiga alternativ och bidra till en generellt ökad kvalitet på skogliga utbildningar i Sverige.

3.2.2 Åtgärdsförslag – Handslag om mer skog i skolan

Tillstyrker åtgärdsförslaget

Vikten av kunskap om Sveriges hållbara och framgångsrika brukande av skogen som råvara, samt skogsbrukets och -industrins betydelse för Sveriges ekonomi och möjligheter inför omställningen till ett hållbart samhälle bör understrykas.

3.2.3 Åtgärdsförslag – Mer folk i skogen och mer skog i folket

Tillstyrker åtgärdsförslaget

Vikten av kunskap om Sveriges hållbara och framgångsrika brukande av skogen som råvara, samt skogsbrukets och -industrins betydelse för Sveriges ekonomi och möjligheter inför omställningen till ett hållbart samhälle bör understrykas.

3.3.2 Åtgärdsförslag – Stärk aktivt möjligheterna att leva, bo och verka i Sveriges skogsbygder

Tillstyrker åtgärdsförslaget

3.3.3.2+3.3.3.4

Tillstyrker förslagen med tillägget att diversitet i skogsbruket/skogsindustrin inte bara gynnar utpekade grupper utan är hälsosamt för branschen som helhet.

3.3.3.5 Åtgärdsförslag Trä och design

Tillstyrker åtgärdsförslaget.

Vi anser det vara viktigt att ett fokus på designmöjligheter hos trä kombineras med innovationer inom industrin så att möjligheter med ny teknik tillvaratas och därmed ny design kan industrialiseras.

Arbetsgrupp 2.

Virkesproduktion, övriga ekosystemtjänster och naturens gränser

5.2. Mer dynamisk naturvård.

Åtgärdsförslaget att sträva efter en mer dynamisk naturvård tillstyrkes med kommentarer.

Målsättningen mer effektiv naturvård är viktig men i ett totalt hållbart samhälle är det också viktigt att få en hållbar naturvård till så låg total kostnad som möjligt. Naturvårdsoptimering är inte det enda målet, det vill säga att naturvårdsinvesteringar måste göras där de får mest effekt och på ett sätt så att även övriga mål kan nås.

Bättre måltal än andelen avsatt skogsmark vore i det sammanhanget önskvärt.

Ju kostnadseffektivare naturvård desto mer kan marknaden själv hantera utan kompensationskostnader. I sammanhanget är ett marknadsbaserat certifieringssystem som FSC ett gott exempel.

5.3.2. Åtgärdsförslag – Analyser, riskbedömningar och metoder för produktionshöjande åtgärder inom naturens gräns

Förslaget tillstyrkes med kommentaren att:

Vi anser att det finns en outnyttjad potential i adaptiv skogsskötsel som bör utvecklas för att stärka industrins råvarubas och frigöra resurser för naturvård.

5.3.5 Åtgärdsförslag – Skogsbruket utvecklas mot ökad skonsamhet och mindre förbrukning av fossila bränslen.

Åtgärdsförslaget tillstyrkes med tillägget att målet bör vara en kostnadseffektiv skonsamhet samt en total övergång till hållbara bränslen.

5.5.1 Åtgärdsförslag – Förstärkt finansiering av tillämpad forskning och innovation

Åtgärdsförslaget tillstyrkes.

5.5.2 Åtgärdsförslag – Säkra och utveckla skogliga forsknings- och utbildningsmiljöer

Åtgärdsförslaget tillstyrkes.

Men vi saknar fokus på kopplingen mellan hur utbildningens kvalitet och högt ställda krav på studenterna är det som skapar ökad attraktionskraft hos den skogliga utbildningen. En krävande utbildning baserad på näringslivets kompetensbehov som leder till attraktiva arbetsmöjligheter.

För en högkvalitativ utbildning krävs djup delaktighet samt reell påverkansmöjlighet från näringslivet. Näringslivets delaktighet bidrar också till relevant forskning för att utveckla industrin.

5.5.3 Åtgärdsförslag – Riktad satsning på breddad kompetensutveckling för skogsbrukets aktörer

Tillstyrker åtgärdsförslaget. Utveckling av ekosystemtjänster och andra värden i skogen är viktig. Vi vill dock understryka att bibehållande och utveckling av skogsägarens kunskap om brukande av sin egen skog som kan bidra till en god ekonomi i skogen ger också utrymme för ett större fokus på tillvaratagande av ekosystemtjänster och naturavsättningar. Detta bidrar till hållbarhet i aspekterna av sociala- ekonomiska och miljömässiga värden genom att värna balansen mellan produktion och naturvärden i det privata skogsägandet.

Arbetsgrupp 3.

Främjande av biobaserade produkter och energi, smarta transporter, en skogsindustri i världsklass och ökad export.

5.1.1 Samhällskontrakt för en växande bioekonomi.

Tillstyrker åtgärdsförslaget. Det är avgörande för framgång att det ges långsiktiga och klara förutsättningar och spelregler för alla berörda, t ex genom offentliga upphandlingar. Att driva dessa frågor i Bryssel tillsammans med andra skogsrika länder ger förutsättningar för att få gehör för våra ställningstaganden.

5.2.1 Åtgärdsförslag – Trygga tillgången till råvara för optimalt värdeskapande.

Tillstyrker åtgärdsförslaget med kommentarer:

- Marknaden skall styra värdeskapandet.
- Få och enkla regler för skogsägaren.
- Viktigt med satsningar på hög skogsproduktion.

5.2.2 Åtgärdsförslag – Genomlys utbildningssystemet och identifiera kompetensluckor

Tillstyrker åtgärdsförslaget såtillvida att en genomlysning behövs, men saknar specifik beskrivning av faktiska åtgärder, inklusive vad koncept och utbildningsprogram skall innefatta. Vikten av en tydlig riktning och samsyn på vad som bör fokuseras för att skapa nytta understryks.

Vi vill understryka vikten av tvärvetenskaplig kompetens i genomlysningen för att fånga upp framtida möjligheter.

5.2.3 Åtgärdsförslag – Säkerställ en väl fungerande infrastruktur

Tillstyrker åtgärdsförslaget.

5.2.4 Åtgärdsförslag – Starta ett innovationsprogram för produktion och processer

Tillstyrker åtgärdsförslaget. Vad gäller sågverksteknik och dess utveckling sägs den dominerade industrin finnas utanför Sverige i Tyskland och Österrike. Sverige har tappat konkurrenskraft inom sågverk teknikutvecklingen så detta är ett område som bör stärkas för att stärka branschen som helhet.

5.3.1 Åtgärdsförslag – Näringspolitik för stärkt konkurrenskraft

Tillstyrker åtgärdsförslaget.

5.3.2 Åtgärdsförslag – Förstärkt innovationskraft och kommersialisering av forskning

Tillstyrker åtgärdsförslaget.

5.3.3 Åtgärdsförslag – Etablera och vidareutveckla innovations- och sam-verkansmiljöer för nya varor och tjänster

Tillstyrker åtgärdsförslaget.

5.3.4 Åtgärdsförslag – Stimulera urbant träbyggande

Tillstyrker åtgärdsförslaget med kommentaren att det måste inkludera innovationer runt effektivare bostäder i ett totalt hållbarhetsperspektiv, det vill säga trähus måste vara attraktiva genom att vara energisnåla och materialeffektiva och därmed erbjuda låga kostnader för att attrahera stora kundgrupper.

Slutligen bör trähus bara vara ett av många områden där träanvändningen kan öka.

Arbetsgrupp 4.

Internationella Skogsfrågor

Kommentarer till respektive rekommendation och åtgärdsförslag

5 Strategiska rekommendationer och åtgärdsförslag

5.1 Strategisk rekommendation – Prioritera skog i svensk utrikespolitik .

5.1.1 Åtgärdsförslag – Etablera skogen som en profilfråga i svensk utrikespolitik.

Tillstyrker rekommendationen och åtgärdsförslaget. Prioriteringarna harmonierar mycket väl med IKEAs ambitioner på området.

5.2 Strategisk rekommendation – Internationalisera utbildning, forskning, fortbildning och näringsliv .

Tillstyrker rekommendationen. Centralt för fortsatt hög nivå på svenskt näringslivsutvecklande samt kvalitet på utbildning, forskning och ökad innovationskraft.

5.2.1 Åtgärdsförslag – Öka internationell samverkan mellan forskning och näringsliv .

Tillstyrker åtgärdsförslaget.

5.2.2 Åtgärdsförslag – Stärk internationaliseringen av utbildning och fortbildning .
Tillstyrker åtgärdsförslaget men en vital del saknas; förslaget fokuserar på att förenkla för utländska studenter eller arbetskraft att komma till Sverige, vikten av att ge svensk utbildning en mer internationell prägel för att studenterna ska förstå internationella skogsfrågor och marknader saknas. Detta anser vi vara ytterst viktig för att förbereda studenterna på det kommande arbetslivet då få företag idag är isolerade eller endast påverkade av en nationell marknad, så även svenska företag. En bredare internationell prägel på studierna ger även större förmåga att förstå olika perspektiv och verkligheter, vilket i längden ger större möjlighet till innovation och internationell konkurrenskraft för den inhemska industrin.

5.2.3 Åtgärdsförslag – Stimulera internationella karriärvägar .
Tillstyrker åtgärdsförslaget. Det föreslagna internationella mentorsprogrammet bör involvera även företag/aktörer i hela värdekedjan fram till slutanvändare/kund för att få större genomslagskraft.

Dessutom, för att unga yrkesverksamma ska ha kompetens och möjligheter att rekryteras internationellt måste de även få med sig en bättre grund av internationella skogsfrågor i sin utbildning, som diskuteras under föregående punkt.

Internationella samarbeten inom skoglig utbildning idag fokuserar främst på utvecklingsamarbete (bistånd), vilket är relevant och viktigt, men det behövs även kunskap och ett tydligt fokus på internationella marknader och industrier.

5.3 Strategisk rekommendation – Integrera främjandet

5.3.2 Åtgärdsförslag – Brygga bistånds- och affärssamarbeten .
Tillstyrker åtgärdsförslaget.

5.3.3 Åtgärdsförslag – Främja export och handel i skogsnäringen.
Tillstyrker åtgärdsförslaget.

5.3.4 Åtgärdsförslag – Stärk innovation och hållbar konsumtion av skogsbaserade produkter och tjänster.
Tillstyrker åtgärdsförslaget.

5.3.5 Åtgärdsförslag – Marknadsför Sverige internationellt
Tillstyrker åtgärdsförslaget med reservation. En positiv bild av skogsbruk i Sverige leder inte nödvändigtvis till en generellt positiv bild av skogsbruk och skogliga produkter globalt.

Sverige kan fungera som ett gott exempel på hållbart skogsbruk och därigenom stärka förtroendet för skogens produkter generellt. Dock är marknadsföringskampanjer ofta kortlivade och eventuella effekter av kortsiktig natur och förväntas endast marginellt kunna bidra till den strategiska rekommendationen. Vi ser hellre mer fokus på övriga åtgärdsförslag.

5.4 Strategisk rekommendation – Säkra proaktivitet, flexibilitet och samordning i internationella skogsfrågor

5.4.1 Åtgärdsförslag – Inrätta en organisation för internationella skogsfrågor.
Tillstyrker åtgärdsförslaget.